

Feedback op de laatste set opbrengsten voor het leergebied Bewegen & Sport door de vakinhoudelijke experts voor Bewegen & Sport, te weten Frank Jacobs, Remo Mombarg en Kristine De Martelaer.

Vraag aan de vakexperts:

Als vakexpert vragen we u te reflecteren op de vakinhoudelijke kwaliteit van de laatste set opbrengsten van het ontwikkelteam Bewegen & Sport. Het doel van de reflectie is om tot een betere onderbouwing van de opbrengsten te komen en om de kwaliteit van de opbrengsten te versterken. De focus ligt op de bouwstenen, maar in relatie tot de geformuleerde visie en grote opdrachten. Per bouwsteen is een toelichting geschreven op de samenhang, doorlopende leerlijn en brede vaardigheden. Voor deze reflectie geven we u de volgende aandachtspunten en bijbehorende reflectievragen mee:

1. Vakinhoudelijke kwaliteit: In hoeverre sluiten de bouwstenen (in relatie tot de geformuleerde visie en grote opdrachten) aan op recent vakinhoudelijke ontwikkelingen in de wetenschap? Hoe verhouden de bouwstenen zich tot recente ontwikkelingen in beleid, in de onderwijspraktijk en in de samenleving?
2. Kern: In hoeverre richten de bouwstenen (in relatie tot de geformuleerde visie en grote opdrachten) zich op de kern van het leergebied, dat wil zeggen dat wat voor alle leerlingen in po en vo relevant is? Bieden de bouwstenen voldoende houvast voor verdere uitwerking en aanvulling?
3. Samenhang: In hoeverre borgen de bouwstenen (in relatie tot de geformuleerde visie en grote opdrachten) de samenhang (bijvoorbeeld tussen disciplines, domeinen en/of vaardigheden) binnen het leergebied?
4. Doorlopende leerlijn: In hoeverre bieden de bouwstenen (in relatie tot de geformuleerde visie en grote opdrachten) een basis voor een doorlopende leerlijn po-vo, in aansluiting op de voorschoolse periode en het vervolgonderwijs? Wat is uw visie op de keuzes die zijn gemaakt ten aanzien van de opbouw van inhoud in een doorlopende leerlijn van po onderbouw, po bovenbouw, vo onderbouw en aanbevelingen vo bovenbouw?

Onderstaand vindt u de antwoorden van de vakexperts op deze vragen.

Reactie 1

Allereerst geef ik mijn complimenten aan de groep die dit heeft ontwikkeld. Knap hoe dit complexe product tot stand is gekomen.

Algemeen: De lijn gestart met de visie, die helder geschreven is, naar de grote opdrachten naar de bouwstenen is ook helder. Als vanuit [de visie](#), bij het onderdeel op pagina 3 (Belang voor de leerling), naar de grote opdrachten gekeken wordt dan is er volgens mij consensus over de grote opdrachten. Bij de overgang van grote opdrachten naar de bouwstenen zou ik behoefte hebben aan verdere uitleg, bijvoorbeeld waarom grote opdracht 8 in alle bouwstenen zit (wordt dit gezien bijvoorbeeld als kern?). Dit opent de discussie waarom andere grote opdrachten niet in alle bouwstenen zitten. Deze vraag/opmerking betreft alle andere te maken opmerkingen. Als het gaat om de kern van ons vak zitten dan niet alle grote opdrachten in de les? Welke grote opdrachten zijn altijd en constant aanwezig (de kern van ons vak) waar worden de lessen op gebouwd? Ik denk dat alle grote opdrachten in elke les zitten (kunnen zitten) maar het gaat om hoe de bewegingsuitdagingen worden ontwikkeld, op welke basis. In mijn persoonlijke visie kunnen een aantal grote opdrachten worden gezien als 'bijwerking' van het vak, maar het vormt niet de basis om het vak te legitimeren.

Samenvattend vanuit de lijn visie naar de grote opdrachten en vervolgens naar de bouwstenen, dan gaat het om de kern (wat is de kern) en de "bijwerking" of draait het hier om de persoonlijke visie die op individueel vlak doorslag gaat geven in de 'zwaarte' en voorkeuren van de grote opdrachten.

Ad1. Licht aan hoe de bouwstenen aan bod komen, in welke al dan niet persoonlijke verhouding. Ik ben van mening dat per land er verschillende nadruk wordt gelegd op de grote opdrachten en daaraan gekoppelde bouwstenen. Ik ben van mening dat ons vak momenteel in het laatste decennium redelijk stabiel is ten aanzien van de kern. Verklaarbaar vanuit de beperkte veranderingsbereidheid van ook de sport. Dit kan ik toelichten vanuit de wetenschap (Sense Making).

Ad. 2. Zie voor dit punt de eerder gemaakte opmerking. Gaat om de kern en welke bouwstenen (grote opdrachten) daaraan mee participeren. Dus welke verhoudingen en vanwaar uit geproblematiseerd wordt (wat de kern van ons vak is).

Ad.3. Alles hangt wat mij betreft af van de Leergebied bewegen en sport. Zie de visie en koppel die aan de bouwstenen.

Afsluitend, het wordt complex door mij ervaren om feedback te geven, ik merk dat ik er meer tijd en informatie voor nodig heb om met meer diepgang hier op in te gaan. Al pratend en sparend kan er wat mij betreft meer uitkomen.

Reactie 2

1. Vakinhoudelijke kwaliteit

Het is beslist krachtig dat men gedurfd heeft om de klassieke domeinen en grondvormen van bewegen los te laten en te spreken over uitdagingen. Dit betreft echter wel het blikveld van de uitdagingen richting de beweging en niet de motorische uitdaging die hieraan ten grondslag ligt of de sporten waartoe het leidt. Er is een wetenschappelijk onderbouwde driedeling in lichaamsvaardigheden (locomotor-vaardigheden), balvaardigheden en balansvaardigheden. Door de huidige indeling raken de verhoudingen wat zoek en krijgt een item als wegsporten onevenredig veel aandacht of ontstaan er bijzondere afsplitsingen zoals het springen over een ronddraaiend touw en intensiteit /zwaarte van bewegingen aftasten. Daarnaast moet je je afvragen welke uitdagingen nu daadwerkelijk een voorwaarde zijn voor de huidige en toekomstige sportdeelname. Een kritische beschouwing hiervan lijkt gewenst, omdat de voorbereiding op bal en slagspelen mogelijk meer tijd vraagt en deze indeling een gelijke aandacht doet vermoeden. De vraag is dan ook of er op deze manier nog wel voldoende aandacht/tijd blijft voor de fundamentele bouwstenen voor een veelzijdige en brede bekwaamheid. Nu komt bijvoorbeeld het vangen in de onderbouw nauwelijks terug, terwijl het aanleren hiervan best veel tijd kost. Voor wat betreft het PO bovenbouw en het VO kan ik mij voostellen dat een toename van verschillende sport-specifieke vaardigheden noodzakelijker wordt (o.a. fietsen, trampolinespringen, slackline, inlineskate, ATB, longboarden....) en dan klinkt jongleren minder passend. De opbouw oogt logisch, maar een verbinding met complexiteit door andere aspecten zou ergens vermeld moeten worden (doel van de beweging: alleen, samen, tegen elkaar; verzwaren, verbinden en combineren.)

Advies: kijk kritisch naar de benodigde de tijd om voor te bereiden op deelname aan de toekomstige bewegingscultuur. Benoem ergens de noodzakelijkheid tot oefentijd in een krachtige leeromgeving. Niet alleen de soort beweging maar ook de oefentijd is van belang. Dit alles in relatie tot het onlangs geformuleerde sportakkoord jong en vaardig. De trends technologie, bewegen in de klas en anders beoordelen lijkt minder aan bod te komen.

De overige elementen: gezondheid, beweegidentiteit, veelzijdig bewegen en doorlopende contexten zijn passend.

2. Kern

De kern van de bouwstenen wordt eigenlijk veelal goed getroffen. Wel zijn er aanvullingen per thema te formuleren die de bouwsteen verrijken. Hieronder een kort opsomming:

Leren bewegen: sterke fundamentele basis; beperkte aansluiting met de huidige en toekomstige bewegingscultuur, want de uitdagingen zijn nog vrij klassiek ingedeeld en hebben veel minder duidelijk relatie met moderne sporten zoals suppen, longboarden; leren bewegen moet je ook in context doen (bijv. Op een fiets, met hockeysticks); lijkt nu minder belicht

Gezond bewegen: hierbij is er vooral aandacht voor de actieve gezondheid, terwijl andere gezondheidselementen: bijv. mentale gezondheid prima zouden passen bij dit onderwerp en ook leiden tot andere sport en beweegvormen zoals yoga of boksen. Daarnaast is er ook nog weinig aandacht voor het inzicht in persoonlijke mogelijkheden en barrières om te gaan bewegen. Wellicht komt dit bij andere vakken aan bod, maar dat kan ik niet zien

Bewegen betekenis geven: de aandacht voor de identiteit is sterk; hierbij moet echter wel aandacht zijn voor identiteit in relatie tot de maatschappelijke begrenzing van de identiteit. M.a.w de morele waarden in de maatschappij, maar ook de sport specifieke eisen en gewoonten (sportcultuur).

Bewegen regelen: krachtig pleidooi voor het (zelf)organiseren van de sport, maar er moet ook aandacht zijn voor het reguleren van emoties, kiezen van eigen niveau waardoor je competent voelt, creëren van eigen bewegingsinvullingen, behouden van plezier; volhouden en doorzetten, doelen behalen; hierbij gaat het om reguleren van eigen gedrag ; deze kan eventueel ook bij samen bewegen gelezen worden, maar in dit geval gaat het vooral om de sporter zelf die zijn eigen gedrag reguleert als onderdeel van persoonsvorming.

Contexten: alhoewel wellicht breed ingezet lijkt het bewegen op school gedurende de dag en het bewegen en sporten thuis te ontbreken. Daarnaast mag scherper ingezet worden op de doorlopend contexten waarin een kind dezelfde bewegingsvaardigheden kan oefenen

3. Samenhang

De missie een leven lang met plezier bewegen komt goed aan bod. De aandacht voor de eigen beweegidentiteit en de veelzijdigheid van de bouwstenen dragen bij aan een veelzijdige ontwikkeling. Het beschreven aanbod in de bouwstenen is echter nog sterk op losse vaardigheden en minder sterk op (nieuwe) sporten gericht. Hierdoor bestaat de kans dat de klassieke domeinen en een beperkte keuzevrijheid de overhand krijgt. Het wat zou wat mij betreft voor het einde PO en VO meer richting mogen krijgen in de soort en vorm van sporten. Denk hierbij aan het brede scala van mono-duo en teamsporten met verschillende motieven (ontspanning, competitie, gezondheid, ontmoeten, spanning, show).

Qua gezondheid zou er aansluiting gezocht kunnen worden met het "gezonde schoolprogramma". In het nationaal sportakkoord staat letterlijk opgenomen dat deelname aan het gezonde school-programma gewenst is. De koppeling bij deze bouwsteen wordt niet gelegd met de bouwsteen 'binnen en buiten'. 1 aspect voor het behalen van een vignet is dat er aandacht is voor de schoolomgeving en er structureel samengewerkt wordt met buitenschoolse beweeg en sportaanbieders. Wellicht past het maar deels bij de rol van de leerling, maar wellicht kunnen de oudere leerlingen ook een rol hebben in het creëren van een gezonde omgeving binnen en buiten de school.

Het beweegplezier lijkt gegarandeerd door de aandacht die er neergezet wordt op de beweegidentiteit. Beweegplezier komt met name tot stand wanneer leerlingen zich autonoom, competent en betrokken voelen. In enkele zinsnedes "In deze fase gaat een deel van de leerlingen zich specialiseren in een bepaalde sport en doen mee aan wedstrijden en trainen hiervoor. Een ander deel van de leerlingen stopt met sporten buiten school. " lijkt de sportcultuur verengt te worden tot de keuze voor competitie of stoppen. Het lijkt mij verstandig om leerlingen niet perse te laten specialiseren, maar een keuze te maken voor een sport- en beweegbehoefte te kiezen die bij hun past en mag verschillen per leeftijd.

Voor bewegen regelen zou in het VO ook een keuzeprogramma neergezet mogen worden. Daar waar de een kiest voor een coach, kan de ander liever lesgever of organisator zijn. Dit past beter bij het eerder benoemde en gewenste sportidentiteit.

4. Doorlopende leerlijn

Het is beslist ondersteunend voor de programmaontwikkelaars op de scholen om richtlijnen te geven voor de doorlopende leerlijnen. Nadrukkelijk moet hierbij evenwel gesteld worden dat deze ontwikkeling per kind en schooltype kan verschillen. De motorische lijn is qua opbouw goed uitgewerkt. Wel moet hierbij de opmerking gemaakt worden dat het nog niet verbreed is naar de verschillende sportcontexten. De opbouw is echter minder duidelijk voor een aantal andere lijnen zoals gezond bewegen (M.n. BSM en LO2) en de context van bewegen. Wat is hierbij precies de opbouw van makkelijk naar moeilijk? De mate van zelfstandigheid, omvang van de keuzes qua inhoud en context, mate van legitimering, duur en omvang van het leefstijlvraagstuk. Zo zou er voor LO-2- voor gekozen kunnen worden om bij het gezondheidsvraagstuk andere elementen van gezondheid te betrekken, maatschappelijke tendensen te integreren en vraagstukken rondom de gezonde school te introduceren.

Samengevat kan vastgesteld worden dat er zorgvuldig nagedacht wordt over een stevige onderbouwing van een mooie missie voor een toekomstige generatie. Om er daadwerkelijk voor te zorgen dat de praktijk mee verandert mag er echter nog iets meer scherpte in de bouwstenen aangebracht worden. Daarnaast zou ik een stevig pleidooi willen houden voor het inrichten van zogenaamde living labs. Dit zijn ontwikkel- onderzoek plaatsen in de praktijk om op die manier de toekomstige leerlijnen uit te proberen en aan te scherpen. Op die manier ontstaan er best practices in het land die een vernieuwingsgolf in het onderwijs kunnen versnellen en zorgen voor draagkracht in de praktijk.

Reactie 3

Inhoudelijk

- Goed, visie duidelijk
- Ondersteuning van figuren, om de soms lange teksten te vatten, is verhelderend
- Onduidelijkheid dat er wordt aangegeven dat het hier enkel zal gaan over de twee linker kwadranten, schoolzwemmen wordt gelukkig toch nog besproken
- Hier wel best ook link liggen met zwemveiligheid (cfr recente acties en nota's van Nationale Raad Zwemveiligheid)
- P14 Variatie, representatief voor groot deel bewegingscultuur → Activiteiten in op en rond het water hoort tot de brede beweegcultuur van de Nederlanders, dus best dat hier correcte leerlijnen (en vooral look de bewoording) worden gekozen; p25-27: drijven en verplaatsen, bewegen/spelen in op en rond het water (eerst zonder, dan met kledij en in steeds moeilijkere contexten (rustig zwembad, bad met attracties, open water)
- P 15 niet over beweegNORM spreken maar over -richtlijnen (correct op pg 31)
- Pg 29: gezondheid ook blessurepreventie (naast actieve levensstijl), bewegingen uitvoeren die veilig / verantwoord zijn
- Kritisch leren omgaan met lichaamsbeelden in de media

Lay out:

- Figuren doornummeren
- Pg 5 en ipv n
- Herhaling vermijden (bv pg 11)